

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a szakmai képzések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelv és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló [...] rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó bizottsági javaslatról

(2012/C 137/01)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 16. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 7. és 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾,

tekintettel a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerinti véleménykérésre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

1. BEVEZETÉS

1.1. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal

2011. december 19-én a Bizottság a szakmai képzések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelv és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló [...] rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslatot ⁽³⁾ fogadott el. A javaslatot egyeztetés céljából ugyanazon a napon elküldték az európai adatvédelmi biztosnak.

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ COM(2011) 883 final.

- Az európai adatvédelmi biztosnak már a javaslat elfogadása előtt lehetősége nyílt arra, hogy előterjessze nem hivatalos észrevételeit. Ezen észrevételek nagy részét a javaslat figyelembe vette. Ennek következtében jelentősen megerősödtek a javaslatban szereplő adatvédelmi biztosítékok.

- Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a Bizottság hivatalosan is egyeztetett vele, üdvözli továbbá azt a javaslatot, hogy az elfogadandó jogi aktus preambuluma hivatkozzon erre a véleményre.

1.2. A javaslat célkitűzései és hatálya

- A javaslat célkitűzése a 2005/36/EK irányelv (a továbbiakban: a szakmai képzésekről szóló irányelv) meglévő szövegének modernizálása és módosítása. E célkitűzés elérése érdekében a Bizottság javaslatot tesz arra is, hogy a szakmai képzésekről szóló átdolgozott irányelv rendelkezéseire való hivatkozások a belső piaci információs rendszer (IMI) keretében történő igazgatási együttműködésről szóló [...] rendelet (a továbbiakban: IMI-rendelet) vonatkozó részeiben is módosuljanak ⁽⁴⁾.

1.3. A javaslat kapcsolata az adatvédelemmel

- Adatvédelmi szempontból a javaslat két legfontosabb eleme a következő: i. riasztási rendszer bevezetése (56a. cikk); valamint ii. az európai szakmai kártya önkéntes alapú bevezetése (4a., 4b., 4c., 4d. és 4e. cikk) ⁽⁵⁾. A javaslat szerint a személyes adatok feldolgozása mindkét esetben a belső piaci információs rendszeren (IMI) keresztül történik.

⁽⁴⁾ Az IMI-rendeletet még nem fogadták el. 2011 novemberében az európai adatvédelmi biztos véleményt adott ki a Bizottság javaslatáról. Lásd: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-11-22_IMI_Opinion_HU.pdf

⁽⁵⁾ Eltérő rendelkezés hiányában az e javaslatban szereplő, cikkekre utaló hivatkozások a szakmai képzésekről szóló irányelvnek a Bizottság javaslata szerinti rendelkezéseire vonatkoznak.

6. Riasztást általában azt követően adnak ki, hogy egy tagállami illetékes hatóság vagy bíróság határozatával eltiltott valamely személyt szakmájának az adott tagállam területén történő gyakorlásától⁽¹⁾. Riasztás a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv hatálya alá tartozó bármely szakemberrel kapcsolatban kiadható, beleértve azokat a szakembereket is, akik nem igényeltek európai szakmai kártyát. A riasztásokat a kibocsátásukat követően az IMI-ben tárolják, és azokhoz az összes tagállam, valamint a Bizottság is rendelkezik hozzáféréssel.
7. Az európai szakmai kártya bevezetése az IMI-ben egy információs adatállomány létrehozását és tárolását jelenti azokról a szakemberekről, akik a saját elhatározásukból előjegyeztették a kártyát („IMI-adatállomány”). Az IMI-adatállományban található információkhoz a szakember, valamint a „fogadó” és a „saját” tagállam férhet hozzá. A szakember bármikor kérheti az IMI-adatállományban lévő információk törlését, zárolását vagy helyesbítését.
8. A riasztási adatok és az IMI-adatállományban lévő bizonyos adatok bűncselekményekre vagy igazgatási szankciókra vonatkozó információkat tartalmaznak, ezért a 95/46/EK irányelv 8. cikkének (5) bekezdése és a 45/2001/EK rendelet 10. cikkének (5) bekezdése értelmében magasabb szintű védelmet igényelnek. A riasztási rendszer minden tagállamban különböző szakmai csoportokba tartozó, igen nagyszámú egyén adatvédelemhez való jogát érintheti, beleértve az orvosokat, tekintet nélkül arra, hogy ténylegesen a saját országukon kívül folytatják vagy kívánják folytatni tevékenységüket.
9. A javaslat ezenkívül fontos kérdéseket vet fel azzal kapcsolatban, hogy a jövőben hogyan fog fejlődni az IMI-ben a riasztási rendszer és az adattárfunkció. Ez horizontális kérdés, ami a más szakpolitikai területeken folytatott közigazgatási együttműködés szempontjából is lényeges.

2. A JAVASLAT ELEMZÉSE

2.1. Általános észrevételek

10. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli a javaslatban az adatvédelmi aggályok leküzdésére tett erőfeszítéseket. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli továbbá azt, hogy a Bizottság a közigazgatási együttműködés céljára egy meglévő információs rendszer, az IMI használatát javasolja, amely már számos adatvédelmi biztosítékot nyújt a gyakorlatban. Mindazonáltal fontos aggályok továbbra is fennállnak, főként a riasztási rendszerrel összefüggésben.
11. Ezen aggályok kezelése érdekében az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javaslat egyértelműen jelölje meg, mely konkrét esetekben küldhető riasztás, pontosabban

határozza meg a riasztásban közölhető személyes adatok típusát, és a minimálisan szükséges mértékűre korlátozza az adatok feldolgozását, figyelemmel az arányosságra, valamint a jogok és érdekek kiegyensúlyozására. A javaslatnak:

- egyértelműen ki kell mondania, hogy riasztás kizárólag azt követően küldhető, hogy egy tagállami illetékes hatóság vagy bíróság az egyént határozatban eltiltotta a tagállam területén szakmai tevékenységének gyakorlásától,
- meg kell határozni, hogy a riasztás nem tartalmazhat további részleteket az eltiltás körülményeivel és okaival kapcsolatban,
- pontosítania kell és szigorúan a minimálisan szükséges mértékűre kell korlátoznia a riasztások megőrzési idejét, és
- biztosítania kell, hogy a riasztásokat kizárólag a tagállamok illetékes hatóságainak küldjék meg, és ezek a hatóságok a riasztásban szereplő információkat bizalmasan kezeljék, ne terjesszék tovább és ne tegyék közzé.

2.2. Riasztások

A Bizottság által javasolt riasztási rendszerek

12. Az 56a. cikk a szakemberek két különböző kategóriájára vonatkozóan két, bizonyos mértékig különböző riasztási rendszert vezet be.
- Az 56a. cikk (1) bekezdése házi orvosokra és szakorvosokra, általános ápolókra, fogorvosokra, állatorvosokra, szülésznőkre, gyógyszereszekre és egyes más szakemberekre vonatkozóan vezet be riasztási rendszert. A riasztásnak a „szakember azonosító adatait” kell tartalmaznia, akit a tagállam területén a nemzeti hatóságok vagy bíróságok – akár csak ideiglenesen – „eltiltottak” szakmájának gyakorlásától. Bármelyik tagállam illetékes hatóságai küldhetnek riasztást, amelyet az összes többi tagállam illetékes hatóságainak és a Bizottságnak kell címezni.
 - Az 56a. cikk (2) bekezdése további riasztási rendszert hoz létre az 56a. cikk (1) bekezdése szerinti riasztási rendszer (vagy a 2006/123/EK irányelv⁽²⁾) alapján már működő riasztási rendszer által még le nem fedett szakmákra vonatkozóan. Ebben az újabb riasztási rendszerben a tagállamnak „azt követően” kell riasztást küldenie, „hogy tudomást szerzett bármilyen olyan szolgáltatói magatartásról, konkrét tevékenységről, illetve körülményről, mely komoly veszélyt jelenthet az

⁽¹⁾ Az 56a. cikk (2) bekezdését tovább kell pontosítani annak biztosítása érdekében, hogy ez egyértelműen ne csak az 56a. cikk egészségügyi szakemberekre vonatkozó (1) bekezdése szerinti riasztásokra legyen érvényes, hanem az 56a. cikk nem egészségügyi szakemberekre vonatkozó (2) bekezdése szerinti riasztásokra is. Lásd a vélemény 24–27. bekezdését.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról (HL L 376., 2006.12.27., 36. o.).

emberek egészségére vagy biztonságára, illetve a környezet épségére nézve valamely más tagállamban”. Riasztást a „többi érintett tagállamnak és a Bizottságnak” kell küldeni. A javaslat előírja továbbá, hogy „a tájékoztatás nem lép túl azon, ami feltétlenül szükséges az érintett szakember azonosításához, ugyanakkor hivatkozást tartalmaz arra a valamely illetékes hatóság által hozott határozatra, melyben a szakembert eltiltják a szakmai tevékenységek gyakorlásától”.

Általános észrevételek

13. Az európai adatvédelmi biztos tudomásul veszi egy olyan európai szintű, korlátozott riasztási rendszer létrehozását, amelynek célja az érintett illetékes hatóságok közötti információcseré – fontos közérdekből – olyan szakemberekre vonatkozóan, akiket az egyik tagállamban eltiltottak szakmájuk gyakorlásától például olyan szakmákban, ahol az emberi élet, az emberek egészsége és biztonsága (valamint az állatjólét) elsődlegesen érintett, illetve más szakmákban olyan helyzetekben, ahol ezt az emberek egészségére vagy biztonságára, illetve a környezet épségére vonatkozóan fennálló komoly veszély megelőzése indokolja.
14. Az európai adatvédelmi biztos azonban úgy véli, hogy a riasztási rendszereknek arányosnak kell maradniuk.
15. Ezzel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos üdvözli a nem hivatalos észrevételeit követően a szövegben tett javításokat. Úgy tűnik, ezek a javítások – bár még mindig további pontosításokat igényelnek – azon szakemberekre korlátozzák a riasztásokat, akiket illetékes hatóság határozatban tiltott el szakmájuk gyakorlásától, és kizárják annak lehetőségét, hogy a szakemberre vetülő pusztán gyanú vagy az ellene felhozott panaszok alapján riasztásra kerüljön sor, ha a riasztást nem támasztja alá egyértelmű bizonyíték, és az illetékes hatóság vagy bíróság nem hozott hivatalos határozatot, amely eltiltja a személyt tevékenységének gyakorlásától. Ez segíthet a jogbiztonság biztosításában, továbbá elősegítheti az ártatlanság vélelmének tiszteltetését.
16. Azonkívül, hogy az európai adatvédelmi biztos további pontosításokat ajánl a riasztás feltételeivel és tartalmával kapcsolatban, további fő aggályai a megőrzési időhöz kapcsolódnak. A riasztások pontosságára és aktualizálására, valamint a címzettek vonatkozó rendelkezések is tovább tökéletesíthetők. Végül a titoktartási kötelezettséget is kifejezetten rögzíteni kell az irányelvben.

Az adatok megőrzési ideje

17. A riasztási rendszerrel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos egyik legkomolyabb, továbbra is fennálló aggálya a riasztási rendszer jellegével kapcsolatos. A kérdés az, hogy a javaslatban előírányozott riasztások:

— csak korlátozott ideig maradnának-e az IMI-ben, azonnali intézkedést igénylő vészhelyzetet jelző figyelmeztetésként, vagy

— a riasztási rendszer nyomán olyan adatbázis jönne létre, amely hosszú ideig tárol riasztási adatokat, és így valójában a szakemberek – köztük az orvosok – európai szintű feketelistája jönne létre, amelyen az illetékes hatóságok rutinszerűen ellenőriznék e szakembereket.

18. Ahogyan az IMI-javaslatra irányuló vélemény megállapította ⁽¹⁾, „egy dolog a riasztás kommunikációs eszközként történő használata az illetékes hatóságok adott visszaéléssel vagy gyanúval kapcsolatos riasztására, és egészen más dolog ezt a riasztást meghosszabbított, sőt határozatlan ideig adatbázisban tárolni”.
19. Az európai adatvédelmi biztos aggodalommal tölti el, hogy a tervezett 56a. cikk (5) bekezdése a Bizottságra hagyja annak felhatalmazáson alapuló jogi aktusok keretében történő meghatározását, hogy mennyi ideig maradjanak a riasztások az IMI-ben. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy ezeket a kulcsfontosságú rendelkezéseket, amelyek meghatározzák a javasolt riasztási rendszer jellegét, és ennélfogva alapvetőnek minősülnek, magának az irányelvjavaslatnak a szövege rögzítse.
20. Adatvédelmi szempontból célszerűbb lenne, ha a rendszerbe bevitt összes riasztás egy előre meghatározott, a riasztás elküldésétől számított ésszerűen rövid időszak után törölnék. Ennek az időszaknak eléggé hosszúnak (például hat hónap) kell lennie ahhoz, hogy a riasztást fogadó illetékes hatóságok további kérdéseket tehesse fel az IMI-n keresztül, és dönthessenek arról, hogy a kapott információk alapján tegyenek-e a hatáskörükbe tartozó egyedi intézkedéseket. Az időszak azonban ne legyen hosszabb, mint ami erre a célra feltétlenül szükséges.
21. Másik lehetőségként – amennyiben a hosszú távú megőrzés egyértelműen indokolt – az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javaslat minimumszabályként egyértelműen írja elő, hogy a riasztást kibocsátó hatóság az eltiltás hatályvesztését követően (például fellebbezés eredményeképpen vagy azért, mert az eltiltás határozott időre szűlt) azonnal törölje a riasztást. El kell kerülni azt is, hogy egy riasztás – szükségtelenül – határozatlan ideig, esetleg még az érintett szakember nyugdíjba vonulását vagy elhalálását követően is érvényes legyen.

Az 56a. cikk (1) bekezdése szerinti riasztások tartalma

22. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli a riasztások tartalmával kapcsolatban a tervezetben már végrehajtott pontosításokat. További pontosításokra lenne azonban még szükség annak biztosítása érdekében, hogy az 56a. cikk (1) bekezdése szerinti riasztások tartalma egyértelműen a következőkre korlátozódjon: i. az érintett szakember azonosításához szükséges személyes adatok; ii. a szakembert eltiltották-e szakmai tevékenységének gyakorlásától; iii. az eltiltás feltételes (a fellebbezési eljárástól függ) vagy végleges-e; iv. milyen időszakra vonatkozik az eltiltás; és v. a határozatot kiadó illetékes hatóság azonosító adatai (annak az országnak a megnevezésével együtt, ahol a határozatot kiadták).

⁽¹⁾ Lásd az 57–59. bekezdést.

23. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja továbbá, hogy a javaslat kifejezetten tegye egyértelművé, hogy a riasztások nem tartalmazhatnak az eltiltás körülményeivel és okaival kapcsolatos további konkrét információkat. Ezzel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a szokásos kétoldalú információcsere keretében további kérdések is feltehetőek, ha szükség van ilyen kiegészítő információk beszerzésére. Az IMI arra is felhasználható, hogy a nemzeti eljárásokkal kapcsolatban általános kiegészítő tájékoztatást nyújtson az ügykezelőknek, segítse őket egy másik ország nemzeti eljárásain alapuló információk értelmezésében.

A riasztás küldésének feltételei és az 56a. cikk (2) bekezdése szerinti riasztások tartalma

24. A jogbiztonság biztosítása érdekében az 56a. cikk (2) bekezdése szerinti riasztások elküldési feltételeinek egyértelmű rögzítése alapvető fontosságú. A jelenlegi szöveg szerint akkor kell riasztást küldeni, ha a tagállam „tudomást szerzett bármilyen olyan szolgáltatói magatartásról, konkrét tevékenységről, illetve körülményről, mely komoly veszélyt jelenthet az emberek egészségére vagy biztonságára, illetve a környezet épségére nézve valamely más tagállamban”. E rendelkezések önmagukban nem eléggé egyértelműek, és túlságosan nagy mozgásteret hagynak az ügykezelőknek annak eldöntéséhez, hogy küldjenek-e riasztást.

25. Először is, a „tudomást szerzett” kifejezésből nem egyértelmű, hogy a riasztás elküldése előtt elegendő-e bizonyos típusú visszaélés vagy más esemény alapos gyanúja, vagy a tényállást valamiféle közigazgatási eljárásban kell-e teljes körűen kivizsgálni és megállapítani.

26. A javaslat átdolgozott változata az illetékes hatóság azon határozatára hivatkozik, amely eltiltja a szakembert szakmai tevékenységének gyakorlásától. Ez jelentős előrelépés az előző tervezetekhez képest, és olvasatunkban azt sugallja, hogy riasztás csak akkor küldhető, ha az érintett szakemberrel szemben az érintett illetékes hatóság határozata alapján már eltiltás van érvényben.

27. A szöveg azonban további javításra szorul, egyértelműen rögzíteni kell azt a követelményt, hogy a riasztásnak bíróság vagy illetékes hatóság olyan előzetes határozatán kell alapulnia, amely eltiltja a szakembert szakmai tevékenysége gyakorlásától. Ennek biztosítania kell a jogbiztonságot és meg kell előznie a félreértéseket.

28. Az 56a. cikk (1) bekezdéséhez hasonlóan e bekezdéssel kapcsolatban is további pontosításokra lenne szükség azért, hogy a riasztások tartalma egyértelműen a következőkre korlátozódjon: i. az érintett szakember azonosításához szükséges személyes adatok; ii. a szakembert eltiltották-e szakmai tevékenységének gyakorlásától; iii. az eltiltás feltételes (a fellebbezési eljárástól függ) vagy végleges-e; iv. milyen időszakokra vonatkozik az eltiltás; és v. a határozatot kiadó illetékes hatóság azonosító adatai (annak az országnak a megnevezésével együtt, ahol a határozatot kiadták).

Az 56a. cikk (2) bekezdése szerinti riasztások címzettjei

29. Az 56a. cikk (2) bekezdése előírja, hogy riasztást a „többi érintett tagállamnak és a Bizottságnak” kell küldeni. Az európai adatvédelmi biztos ajánlja a szöveg olyan módosítását, hogy a riasztásokat el kell küldeni a „többi érintett tagállam illetékes hatóságainak és a Bizottságnak”. Az „illetékes hatóságok” kifejezést tartalmazó szövegezést az 56a. cikk (1) bekezdése az e bekezdés szerinti riasztásokkal kapcsolatban már használja ⁽¹⁾.

Pontosság és aktualizálás

30. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja továbbá, hogy a javaslat egyértelműen tegye kötelezővé, hogy a riasztást feltöltő illetékes hatóság rendszeres időközönként vizsgálja felül, hogy a riasztások naprakészek-e, és azonnal helyesbítse, illetve vonja vissza a riasztást, ha a benne szereplő információk már nem pontosak vagy aktualizálásra szorulnak. Annak biztosítása is hasznos lenne, hogy a riasztással kapcsolatos tájékoztatásban azt is rögzítsék (például aktualizált riasztás küldésével), hogy a szakember fellebbezett az 56a. cikk (4) bekezdése szerinti „riasztás” ellen, vagy a riasztás helyesbítését, zárolását vagy törlését kérte ⁽²⁾.

A riasztások bizalmas kezelése, további terjesztése és közzététele

31. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a tagállami jogszabályok és gyakorlatok eltérnek egymástól azzal kapcsolatban, hogy az orvosok és más szakemberek elleni fegyelmi eljárásokra és büntetőjogi szankciókra vonatkozó információk milyen mértékben oszlanak meg az illetékes hatóságok, más érintett szervezetek (például kórházak) és a nagyközönség között. Néhány országban bizonyos szakmákra vonatkozó feketelisták az interneten bárki számára nyilvánosan hozzáférhetőek. Más országok más szemléletet alkalmaznak, és a nagyközönség számára csak a fehérlistákba, azaz a szakmai tevékenység gyakorlására engedéllyel rendelkező személyek pozitív listáiba való betekintést teszik lehetővé.

32. Mindaddig, amíg az említett eltérő gyakorlatok és nemzeti jogszabályok egymással párhuzamosan léteznek, az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy az irányelv írjon elő titoktartási kötelezettséget az összes érintett illetékes hatóság számára a másik tagállamtól kapott riasztási adatokra vonatkozóan, kivéve, ha az adatokat a küldő tagállam jogszabályaival összhangban nyilvánossá tették.

⁽¹⁾ Az európai adatvédelmi biztos egyébként üdvözli, hogy – ellentétben az 56a. cikk (1) bekezdése szerinti riasztásokkal – a szöveg az „érintett tagállamokat”, nem pedig a „többi tagállamot” említi.

⁽²⁾ Megjegyezzük, hogy a riasztás tartalmának a minimálisan szükséges adatokra, valamint a legtényszerűbb és legobjektívabb adatokra – például hogy az illetékes hatóság vagy bíróság elfogadott-e egy bizonyos típusú határozatot (például átmeneti eltiltás a tevékenység gyakorlásától) – való csökkentése szintén hozzájárulhat a riasztás helyesbítéséhez, zárolásához vagy törléséhez iránti kérelmek számának csökkentéséhez, mivel ezen adatok pontosságának vitatása nehezebb lenne.

2.3. Az európai szakmai kártya

33. Az európai adatvédelmi biztos üdvözlí, hogy nem hivatalos észrevételeit követően a Bizottság jelentősen javította a javaslat egyértelműségét, jogbiztonságát és a 4a. cikkében rögzített adatvédelmi biztosítékokat.
34. Az adatvédelmi biztos fennmaradó aggályai a javaslat 4e. cikkének (1) bekezdéséhez kapcsolódnak, amely „a saját és a fogadó állam illetékes hatóságai” számára előírja, hogy „a vonatkozó IMI-adatállományt kellő időben aktualizálják az európai szakmai kártya tulajdonosa ellen indított fegyelmi eljárásokhoz, a vele szemben alkalmazott büntetőjogi szankciókhoz vagy az ezen irányelv szerinti tevékenységei folytatására nézve vélhetően következményekkel járó súlyos különös körülményekhez kapcsolódó információkkal”.
35. A 4e. cikk (1) bekezdése kiegészíti az 56. cikk (2) bekezdésének meglévő rendelkezéseit, amelyek már ugyanilyen feltételekkel lehetővé teszik a kétoldalú információcserét. A jelenlegi 56. cikk (2) bekezdése konkrétan azt írja elő, hogy „a fogadó tagállam és a saját tagállam illetékes hatóságai [...] adatokat szolgáltatnak egymásnak azokról a fegyelmi eljárásokról, büntetőjogi szankciókról, vagy bármely egyéb jelentős súlyú, konkrét körülményekről, amelyek az ezen irányelv alapján gyakorolt tevékenységek tekintetében várhatóan következményekkel járhatnak”.
36. Az európai adatvédelmi biztosnak három fő aggálya van e rendelkezésekkel kapcsolatban:
- Az IMI-adatállomány 4e. cikk (1) bekezdés szerinti aktualizálásának feltételei és az aktualizálás tartalma*
37. Először is, mindkét szóban forgó rendelkezés nagy mozgásteret hagy az ügykezelőknek az IMI-adatállomány aktualizálásának eldöntéséhez. Az 56a. cikk (2) bekezdése szerinti riasztások elküldési feltételeivel kapcsolatban észrevételeztük a pontosság hiányát, és az ott leírt okokból ezen a helyen is kívánatos lenne további pontosításokat tenni. Az európai adatvédelmi biztos üdvözölné legalább annak előírását, hogy a szóban forgó aktualizálást az „ártatlanság vélelmének sérelme nélkül” kell végrehajtani⁽¹⁾. Az irányelv szempontjából megfelelőbb megoldás lenne, ha előírná (mint az 56a. cikk (2) bekezdése szerinti, fent tárgyalt riasztásokkal kapcsolatban), hogy az aktualizálásnak minden esetben bíróság vagy illetékes hatóság előzetes határozatán kell alapulnia, amely eltiltja a szakembert szakmai tevékenységének gyakorlásától. Ennek biztosítania kell a jogbiztonságot és meg kell előznie a félreértéseket.
38. Az 56a. cikk szerinti riasztásokhoz hasonlóan itt is pontosítani kell, hogy az aktualizálás tartalma a következőkre korlátozódjon: i. a szakembert eltiltották-e szakmai tevékenységének gyakorlásától; ii. a tiltás feltételes (a fellebbezési eljárástól függ) vagy végleges-e; iii. milyen időszakra vonatkozik a tiltás; és iv. a határozatot kiadó illetékes

hatóság azonosító adatai (annak az országnak a megnevezésével együtt, ahol a határozatot kiadták). A további adat szolgáltatás kerülendő, például az, hogy az eltiltás büntető ítélet vagy fegyelmi intézkedés következménye-e, illetve az adott szakember milyen bűncselekményt követett el. Ha az érintett hatóságnak egy konkrét ügyben szüksége van a fenti információkra, kétoldalú információcsere keretében (az IMI-n keresztül, de az IMI-adatállományon kívül) minden esetben kiegészítő tájékoztatást kérhet.

Az adatok megőrzési ideje

39. Másodsor, a jelenleg hatályos 56. cikk (2) bekezdése szerinti kétoldalú információcserétől eltérően, amelyet jelenleg csupán az ügy lezárásától számított hat hónapig őriznek meg az IMI-rendszerben, az IMI-adatállományt úgy alakították ki, hogy lehetőség szerint hosszú ideig az IMI-ben maradjon. Ezért annak biztosítására is megfelelő rendelkezéseket kell hozni, hogy a lezajlott fegyelmi eljárásra vagy kiszabott büntetőjogi szankciókra, illetve más súlyos különös körülményekre való hivatkozást megfelelő időn belül töröljék az IMI-adatállományból, ha az adott információhoz való hozzáférésre a továbbiakban már nincs szükség.
40. A törlésre tett javaslat, amikor az adatokra a „továbbiakban már nincs szükség”, megítélésünk szerint segít ugyan, de a következetesség és a jogbiztonság biztosításához nem elegendő. Az európai adatvédelmi biztos ezért azt ajánlja, hogy a javaslat a kicserélt információkra vonatkozóan kellően rövid megőrzési időt határozzon meg. A riasztásokra vonatkozó megőrzési idő tárgyalásakor fent kifejtett okok miatt célszerű lenne, ha ezek az adatok csak annyi ideig maradnának az IMI-ben, amennyi a címzett hatóság megfelelő intézkedésének meghozatalához szükséges (például hat hónapig, ami a vizsgálati vagy végrehajtási intézkedések megtételére elegendő).
41. Másik lehetőségként, ha a jogalkotó mellett dönt, hogy az eltiltást „hosszú távon” tárolni kell az IMI-adatállományban, az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javaslat minimumszabályként egyértelműen írja elő, hogy a riasztást kibocsátó hatóság az eltiltás hatályvesztését követően (például fellebbezés eredményeképpen vagy azért, mert az eltiltás határozott időre szólt) a tiltásra vonatkozó minden utalást azonnal töröljön.

2.4. Hosszú távon

42. Hosszú távon, amennyiben és amikor a szakmai kártya és az IMI használata széles körben elterjed (ez megtörténhet a riasztási rendszer hatálya alá tartozó szabályozott szakmák némelyike vagy mindegyike esetében), az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a Bizottság vizsgálja felül, hogy az 56a. cikk szerinti riasztási rendszerekre még mindig szükség van-e, és nem lehet-e azokat korlátozottabb, és így adatvédelmi szempontból kevésbé beavatkozó jellegű rendszerrel felváltani. Ekkor mérlegelhető például, hogy az összes tagállamnak küldött riasztás helyett az információk megosztását a saját és a fogadó tagállam illetékes hatóságaira korlátozzák, amelyek hozzáféréssel rendelkeznek az érintett szakember szakmai kártyájához és IMI-adatállományához.

⁽¹⁾ Az ártatlanság vélelmére vonatkozó hasonló utalás már a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló, 2011. március 9-i 2011/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 88., 2011.4.4., 45. o.) is megtalálható.

2.5. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal és a nemzeti adatvédelmi hatóságokkal a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal kapcsolatban

43. Végül az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy az 56a. cikk (5) bekezdésében említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és az 58. cikk alapján elfogadott egyéb olyan, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadása előtt, amelyeknek adatvédelmi hatásuk lehet, egyeztessenek vele és a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoporttal, amelyben a nemzeti adatvédelmi hatóságok is képviseltetik magukat. A szóban forgó egyeztetés előtt adatvédelmi hatásvizsgálatot kell végezni ⁽¹⁾.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

44. Az európai adatvédelmi biztos tudomásul veszi a szakmai tevékenységük gyakorlásától – fontos közérdekből – eltiltott szakemberekre vonatkozó információcserét szolgáló európai szintű, korlátozott riasztási rendszer létrehozását.

45. Az európai adatvédelmi biztos azonban úgy véli, hogy a riasztási rendszereknek arányosnak kell maradniuk.

46. Az európai adatvédelmi biztos különösen a következőket ajánlja:

— a javaslat egyértelműen jelölje meg, mely konkrét esetekben küldhető riasztás, pontosabban határozza meg a riasztásban közölhető személyes adatok típusát, és a minimálisan szükséges mértékűre korlátozza az adatok feldolgozását, figyelemmel az arányosságra, valamint a jogok és érdekek kiegyensúlyozására,

— a javaslat egyértelműen mondja ki, hogy riasztás kizárólag azt követően küldhető, hogy egy tagállami illetékes hatóság vagy bíróság az egyént határozatban eltiltotta a tagállam területén szakmai tevékenységének gyakorlásától,

— elő kell írni, hogy a riasztás nem tartalmazhat további részleteket az eltiltás körülményeivel és okaival kapcsolatban,

— pontosítani kell és szigorúan a minimálisan szükséges mértékűre kell korlátozni a riasztások megőrzési idejét, és

— biztosítani kell, hogy a riasztásokat kizárólag a tagállamok illetékes hatóságainak küldjék meg, és ezek a hatóságok bizalmasan kezeljék a riasztásban szereplő információkat, és kizárólag akkor terjesszék tovább vagy tegyék közzé azokat, ha az adatokat a küldő tagállam jogszabályaival összhangban nyilvánossá tették.

47. Az európai szakmai kártya és az ehhez kapcsolódó IMI-adatállomány tekintetében az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy tovább kell pontosítani a fegyelmi eljárásokra, a büntetőjogi szankciókra vagy az egyéb súlyos különös körülményekre vonatkozó információk adatállományban való rögzítésének feltételeit és a rögzítendő információk tartalmát, továbbá a megőrzési idő egyértelmű korlátozását ajánlja.

48. Ezenfelül az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy hosszú távon, amennyiben és amikor a szakmai kártya és az IMI használata széles körben elterjed, a Bizottság vizsgálja felül, hogy az 56a. cikk szerinti riasztási rendszerekre még mindig szükség van-e, és nem lehet-e azokat korlátozottabb, és így adatvédelmi szempontból kevésbé beavatkozó jellegű rendszerrel felváltani.

49. Végül az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy az 56a. cikk (5) bekezdésében említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és az 58. cikk alapján elfogadott egyéb olyan, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadása előtt, amelyeknek adatvédelmi hatásuk lehet, egyeztessenek vele és a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoporttal, amelyben a nemzeti adatvédelmi hatóságok is képviseltetik magukat. Az egyeztetés előtt adatvédelmi hatásvizsgálatot kellene végezni.

Kelt Brüsszelben, 2012. március 8-án.

Giovanni BUTTARELLI
az európai adatvédelmi biztos helyettese

⁽¹⁾ Lásd még az európai adatvédelmi biztos IMI-rendeletre vonatkozó véleményének 29–32. bekezdését.